

120 שנה לאספרנטו

120 JAROJ DE ESPERANTO

120 YEARS OF ESPERANTO

כסלו התשס"ז • 12/2006 • 761

ברים מגדולי העולם של אותה תקופה וגם אחריה (דוגמת אלברט איינשטיין ולב טולסטוי) הביעו את התפעלותם מאספרנטו ותמכו בה. לא מעטים היו גם אייבי השפה, ובהם היטלר וסטלין, אשר רצחו וכלאו חלק ניכר מהאספרנטיסטים בתחומי שלטונם. זמן קצר לאחר פרסום השפה הוקמו אגודות אספרנטו לסוגיהן בערים שונות בעולם. ב־1908 הוקמה "אגודת אספרנטו העולמית", שהיא ארגון־גג לאגודות הארציות והמקצועיות ומושבה (כיום) ברוטרדם שבהולנד. בעיר בולון־סור־מר שבצרפת התקיים ב־1905 הכינוס העולמי הראשון לאספרנטו, ומאז מתקיימים כינוסים בני־שבוע בכל קיץ בעיר אחרת בעולם, בהשתתפות בין־לאומית רחבה (בשנת 2000 אירחה תל־אביב את הכינוס). בכינוסים אלה מאפשרת אספרנטו לאלפי המשתתפים לחוות הרגשה של אחווה חוצת גבולות וחובקת עולם.

יהושע טילמן

נציג ראשי של אגודת אספרנטו העולמית,
סיו"ר האגודה הישראלית

מידע נוסף ניתן לקבל באתר ttt.esperanto.org.il

תיאור הבול

דמותו של זמנהוף מעוצבת בטקסט המספר את חייו, כנדפס ב"ויקיפדיה" באספרנטו; בפנית השובר – דגל תנועת האספרנטו (ירוק כסמל התקווה במסורת האירופית וכוכב המייצג את חמש היבשות). אותו טקסט מופיע בגודל טבעי במעטפת היום הראשון.

אספרנטו היא שפה מתוכננת, אחת מתוך כ־500 ניסיונות שנעשו ב־300 השנים האחרונות כדי ליצור שפה קלה־יחסית ללמידה, שתשמש את התקשורת הבין־לאומית. רק קומץ מהניסיונות יצא מן הכוח אל הפועל, ואספרנטו לבדה חיה ומשגשגת גם היום.

אספרנטו היא שפה נייטרלית, מכיוון שאינה שייכת לשום עם או מדינה; הכתב לטיני ומתקיימת בו זהות מוחלטת בין אות להגייה; דקדוקה מכיל רק כללים נחוצים, בלי חריגים; אוצר המילים מבוסס על מספר מועט יחסית של שורשים, שנלקחו מן הלטינית ומשפות אירופיות עיקריות, והמילים נבנות עליידי הוספת כ־50 קידומות וסיומות מוגדרות. מספר דובריה המשוער נע בין מאות אלפים לבין מיליונים אחדים, ובהם כמה אלפי דוברי־מלידה. אספרנטו, כמוה כשפות הלאומיות, משמשת בכל תחומי החיים, כולל באינטרנט.

יוצר השפה, ד"ר אליעזר לודוויג זמנהוף, נולד ב־15 בדצמבר 1859 בביאליסטוק שבפולין, אז חלק מן האימפריה הרוסית. אביו היה מורה לשפות, והוא עצמו למד כתיב שפות. בעת שלמד רפואת עיניים בוורשה, ייסד זמנהוף את אגודת הסטודנטים "חיבת־ציון". בשנת 1887, לאחר סיום לימודיו, פירסם חוברת צנועת־ממדים וכתרתה "שפה בין־לאומית", בשם־העט "דוקטורו אספרנטו" ("דוקטור המקווה"), ומכאן שמה של השפה החדשה. עד מותו ב־14 באפריל 1917 כתב זמנהוף שירה ומאמרים באספרנטו ותרגם את התנ"ך כולו וכן יצירות ממיטב הספרות העולמית. בעקבותיו קמו יוצרים מרובים, אשר העשירו את התרבות האספרנטית ביצירות בעלות־ערך. רבות מיצירות אלה זכו להיתרגם לשפות לאומיות, ויצירות מתרבות העמים תורגמו לאספרנטו.

120 Years of Esperanto

Esperanto is a constructed language, one of some 500 experiments over the past 300 years to create a relatively easy-to-learn language, which would serve as a means of international communication. Only a few of these experiments were actually launched, and only Esperanto is alive and thriving to this day.

Esperanto is a neutral language, in that it does not belong to any population group or state; its script is Latin and the relationship between each letter and its pronunciation is explicit; its grammar contains only essential rules, with no exceptions; its vocabulary is based on a relatively small number of roots, taken from Latin and

from the main European languages, and the words are constructed by adding approximately 50 defined prefixes and suffixes. The estimated number of its speakers ranges from hundreds of thousands to several millions, including several thousands who speak it from birth. Esperanto, as the ethnic languages, is used in every area of life, including on the Internet.

The creator of the language, Dr. Lazarus Ludwig Zamenhof, was born on December 15, 1859, in Białystok, Poland, then part of the Russian Empire. His father was a language teacher, and he himself learned about a dozen languages. While studying

ophthalmology in Warsaw, Zamenhof founded the "Hibbat-Zion" ("Love of Zion") student association. In 1887, after completing the studies, he published a modest booklet titled "An International Language", under the pseudonym "Doktoro Esperanto" ("The Doctor Who Hopes"), from which the name of the new language derives. Throughout his life, Zamenhof (d. April 14, 1917) wrote poetry and articles in Esperanto, translating the entire Old Testament as well as some of the world's greatest literary works. Many writers followed him, enriching Esperanto culture with valuable works. Many of these works were translated into national languages, while works from national cultures were translated into Esperanto.

Many of the world's luminaries during that period and thereafter (for example Albert Einstein and Lev Tolstoy) expressed their admiration for Esperanto and supported it. However, quite a few were its enemies, including Hitler and Stalin, who murdered and imprisoned a significant number of Esperantists in the areas under their control. Shortly after the language was made public, various types of Esperanto organizations were founded in many cities throughout the world. An umbrella organization of these national and professional organizations is the World Esperanto Association, founded in 1908 and based now in Rotterdam, Holland. The first world conference of Esperanto took place in Boulogne-sur-Mer, France, in 1905, and ever since, a week-long conference is held every summer in a different city throughout the world, with wide international representation (in 2000 the conference took place in Tel-Aviv). At these conferences Esperanto allows the thousands of participants to experience a

sense of brotherhood that transcends boundaries and embraces the world.

Jehoshua Tilleman

Chief Representative of the World Esperanto Association,
Deputy Chairman of the Israeli Association

Additional information is available at: www.esperanto.net

Description of the stamp

An image of Zamenhof is designed in a text describing his life, reproduced from the Wikipedia article in Esperanto. The corner of the tab shows the flag of the Esperanto movement (green, symbolizing hope in the European tradition, with a five-pointed star representing the five continents). The same text appears, normal-sized, on the First Day Cover.

120 jaroj de Esperanto

Esperanto estas planita lingvo, unu el ĉ. 500 provoj faritaj dum la lastaj 300 jaroj krei relative facile lerneblan lingvon por la bezonoj de internacia komunikado. Sed nur manpleno el la provoj transiris el teorio al praktiko, kaj el tiuj Esperanto sole vivas kaj prosperas ankaŭ nuntempe.

Esperanto estas neŭtrala lingvo, ĉar ĝi apartenas al neniu popolo aŭ regno; ĝia skribo estas latinlitera, kun absoluta identeco inter litero kaj ties prononcmannerio; ĝia gramatiko enhavas nur bezonatajn regulojn, sen esceptoj; la vort-trezoro baziĝas sur relative malgranda nombro da radikoj, prenita el la latina kaj el ĉefaj eŭropaj lingvoj, kaj la vortojn oni konstruas per almetado de kvindek da difinitaj prefiksoj kaj sufiksoj. Oni taksas ĝian parolantaron inter centoj da miloj kaj kelkaj milionoj, inter ili kelkmilo da denaskaj parolantoj. Esperanto, samkiel la naciaj lingvoj, estas uzata en ĉiuj vivosferoj, inkluzive la Interreton.

La kreinto de la lingvo, d-ro Lazaro Ludoviko Zamenhof, naskiĝis la 15-an de Decembro 1859 en Bjalistoko, Pollando, tiutempe parto de la Rusa Imperio. Lia patro estis lingvoinstruisto, kaj li mem lernis dekduon da lingvoj. Studante oftalmologion en Varsovio, Zamenhof fondis la studentan societon "Hibat-Cijon" ("Amo al Ciono"). En la jaro 1887, post la fino de siaj studoj, li publikigis broŝureton titolitan "Lingvo Internacia", sub la pseŭdonimo "D-ro Esperanto", el kiu fontis la nomo de la nova lingvo. Ĝis sia morto, la 14-an de Aprilo 1917, Zamenhof skribis poezion kaj eseojn en Esperanto, tradukis la tutan Malnovan Testamenton kaj ĉefverkojn el la monda literaturo. Lin sekvis multaj verkistoj riĉigante la Esperantan kulturon per tre valoraj verkoj. Multaj el tiuj laŭmerite tradukiĝis en naciajn lingvojn, kaj verkoj el naciaj kulturoj estis tradukitaj Esperanten.

Multaj mondaj eminentuloj en tiu epoko kaj en la postaj esprimis sian admiron pri Esperanto kaj subtenis ĝin. Ne malmultis ankaŭ la malamikoj de la lingvo, inter ili Hitler kaj Stalin, kiuj murdis

kaj enprizonigis konsiderindan parton de la esperantistoj en siaj regosferoj. Nelonge post la publikigo de la lingvo fondiĝis ĉiaspecaj Esperanto-societoj en multaj urboj tra la mondo. En 1908 estis fondita "Universala Esperanto-Asocio", tegmenta organizo por landaj kaj profesiaj asocioj, kun sia centro (nun) en Roterdamo, Nederlando. En la urbo Bulonjo-ĉe-maro, Francio, okazis en 1905 la unua Universala Kongreso de Esperanto, kaj ekde tiam okazas tutsemajnaj Kongresoj ĉiusomere en alia urbo enmondo, kun vasta internacia partopreno (en la jaro 2000 la UK-on gastigis Tel-Avivo). En tiuj kunvenoj ebligas Esperanto al la miloj da partoprenantoj sperti senton de translima kaj mondbrakuma amikeco.

Jehoŝua Tilleman

Ĉefdelegito de UEA,
Vicprezidanto de E-Ligo en Israelo

Priskribo de la poŝtmarko

La bildo de Zamenhof estas dezajnita en teksto rakontanta lian vivon, kiu aperas en "Vikipedio" en Esperanto; angule en la talono - flago de la E-movado (verda kiel simbolo de espero laŭ la Eŭropa tradicio kaj stelo reprezentanta la 5 kontinentojn). La sama teksto aperas naturgrande sur la Unuataĝa Koverto.

השירות הבולאי - טל: 03-5123933

שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933

12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel-Aviv-Yafo

www.israelpost.co.il - e-mail: philserv@postil.com

Issue: December 2006

Designer: Moshe Pereg

Stamp Size: 30.8 mm x 40 mm

Plate no.: 661 (no phosphor bar)

Sheet of 15 stamps

Tabs: 5

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: offset